

Motion till riksdagen 2016/17:1733

av **Birgitta Ohlsson (L)**

Demokratikanon

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en demokratikanon och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svenska demokratin, jämställdheten, yttrandefriheten, rösträtten, föreningsfriheten och andra fri- och rättigheter är inte unika svenska företeelser. Deras uppkomst är ett resultat av hundratals år av kamp för frihet, feminism, demokrati och humanistisk verksamhet på de politiska barriaderna såväl inom som utom parlament, i partier och civilsamhällen, fackföreningar och vid lärosäten runt om i världen. Demokrati och respekt för de mänskliga rättigheterna är universella värderingar som vi inte kan försvara med endast rättsväsendet. Vi måste även säkerställa att kommande generationer och nya medborgare får en förståelse för de idéer och tankar som format dagens samhälle.

Efter Sovjets sammanbrott i början av 1990-talet tycktes världen destinerad att gå i demokratisk riktning. Visst har stora framsteg gjorts, men 2007 blev det första året som det demokratiska tillståndet i världens länder minskade, enligt Freedom Houses ranking. I Europa och Sverige har främlingsfientliga partier vuxit sig allt starkare. Religiösa fundamentalistiska krafter har fått fotfäste runt om i världen och lyckats genomföra brutala terroråd. Såväl främlingsfientliga som fundamentalistiska ideologier utgör ett hot mot idén om varje människas unika och oinskränkbara värde.

Därför är det hög tid att regeringen ger en grupp experter från olika delar av samhället – statsvetare, historiker, lärare, Svenska Akademien förslagsvis – i uppgift att ta fram en demokratikanon. Den ska bestå av en samling texter som har haft särskild betydelse för framväxten av demokratin i Sverige. Demokratikanon ska illustrera hur tryckfriheten tidigt fick fotfäste i Sverige, kampen för kvinnors rösträtt och jämställdhet, striden för social rättvisa, framväxten av ett mångkulturellt Sverige, men också inkludera de internationella texter som influerat, utvecklat och fördjupat vår demokrati från både västvärlden och andra kontinenter.

Det är en grundläggande rättvisefråga att alla ska ha möjlighet att känna till de viktigaste tankarna och texterna som har format den svenska demokratin. För många som har vuxit upp i akademikerhem är det självklart att känna till suffragetternas kamp för kvinnors rösträtt, Torgny Segerstedts motstånd mot nazismen eller amerikanska oavhängighetsförklaringens betydelse för demokratins framväxt. Men genom att skapa en demokratikanon kan man göra dessa idéer tillgängliga för alla, oavsett storleken på föräldrarnas bokhylla hemmavid.

Demokratikanon ska utformas för att kunna användas i olika årskurser i grundskolan och gymnasiet, men också för läsning och diskussion vid studiecirklar, folkhögskolor och SFI-undervisning. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna. Den 12 september 2021 firar Sverige dessutom som stolt nation demokratins hundraårsdag. Denna frihetligt mäktiga dag då även kvinnor för första gången även kvinnors röster i ett svenskt riksdagsval. Det vore synnerligen lämpligt om en demokratikanon var framtagen och tagen i bruk till detta tillfälle.

Birgitta Ohlsson (L)